МОТИВИ

към проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Із-1971 от 2009 г. за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар
(обн., ДВ, бр. 96 от 2009 г.; попр., бр. 17 от 2010 г.; изм., бр. 101 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 75 от 2013 г., бр. 69 и бр. 89 от 2014 г.; изм., бр. 8 от 2015 г.; изм. и доп., бр. 2 от 2016 г., бр. 1 от 2017 г. и бр. 63 от 2018 г.)

1. Причини, които налагат приемането на акта:

Наредба № Із-1971 от 2009 г. за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар е издадена на основание чл. 125, ал. 2 от Закона за Министерството на вътрешните работи и чл. 169, ал. 4 от Закона за устройство на територията (ЗУТ) от министъра на вътрешните работи съвместно с министъра на регионалното развитие и благоустройството и с нея са определени изискванията и техническите правила и норми за осигуряване на безопасността при пожар при планирането и застрояването на урбанизираните територии, застрояването на поземлени имоти, разположени извън урбанизираните територии, проектирането и изпълнението на строежите при спазване на разпоредбите на ЗУТ, реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или промяна на предназначението на обект или на част от него, извършване на строителни и монтажни работи, за които се изисква разрешение за строеж съгласно глава осма, раздел III от ЗУТ, както и поставяне на преместваеми увеселителни обекти и преместваеми обекти за търговски и други обслужващи дейности по чл. 56 от ЗУТ, с изключение на преместваемите обекти с гъвкаво покритие.

Последните изменения и допълнения на изискванията, регламентирани в Наредба № Із-1971 от 2009 г. за СТПНОБП са обнародвани в ДВ, бр. 63 от 2018 г. В съответствие с разпоредбите на чл. 53 от Указ № 883 от 14.04.1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове е организирано проучване на резултатите от прилагането на наредбата. В етапа на проучването са постъпили множество предложения за изменение и допълнение на Наредба № Із-1971 от 2009 г. за СТПНОБП. В тази връзка, със заповед на министъра на вътрешните работи е създадена междуведомствена работна група със задача да обсъди необходимостта от изменение и допълнение на Наредба № Із-1971 от 2009 г. за СТПНОБП и при установяване на такава необходимост - да изготви проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Із-1971 от 2009 г. за СТПНОБП. В състава на междуведомствената работна група са включени представители на Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ - МВР, Академия на МВР, Държавна агенция за метрологичен и технически надзор, Камара на инженерите в инвестиционното проектиране, Камара на архитектите в България, Камара на строителите в България, Българска асоциация на архитектите и инженерите консултанти, Университет по архитектура, строителство и геодезия, сдружение „НАЦИОНАЛНА КАМАРА ПОЖАРНА БЕЗОПАСНОСТ В СТРОИТЕЛСТВОТО“ и сдружение „БЪЛГАРСКА БРАНШОВА КАМАРА ПОЖАРНА БЕЗОПАСНОСТ И СПАСЯВАНЕ“. Предвид материята, която урежда наредбата и големият брой строително-технически изисквания, регламентирани в нея, за осигуряване на ефективност на дейността на работната група, същата е разделена на отделни подгрупи, в които са включени широк кръг от експерти в зависимост от спецификата на съответните подраздели от наредбата. Допълнително в работата на подгрупите са включени и представители на Асоциация за фасаден инженеринг и Конфедерация на работодателите и индустриалците в България.

Необходимостта от изменение и допълнение на Наредба № Із-1971 от 2009 г. за СТПНОБП произтича от нуждата за прецизиране на съществуващите изисквания за еднозначното им прилагане от участниците в инвестиционния процес и контролните органи, както и за постигане на баланс между мерките за осигуряване на пожарна безопасност и възможностите за тяхното изпълнение, в съответствие с най-добрите международни практики. Необходимо е също така да бъдат отстранени празноти в нормативния акт по отношение проектирането на активните и пасивните мерки за защита на строежите.

Предвидено е изменение и допълнение на изискванията на всички шестнадесет глави на за Наредба № Із-1971 от 2009 г. за СТПНОБП. Наименованията на видовете строежи са изцяло синхронизирани с Наредба № 1 от 2003 г. за номенклатурата на видовете строежи (ДВ, бр. 72 от 2003 г.) и специалните закони в съответните области. Подразделянето на помещенията на категории по пожарна опасност е предвидено да се извършва в зависимост от възможните концентрации в свободния обем на помещенията на получаваните, обработваните, използваните, съхраняваните и складираните горими газове, леснозапалими течности и горими течности.

Една от съществените промени в Наредба № Із-1971 от 2009 г. за СТПНОБП се отнася до начина на разделяне на сградите на допустими площи. Действащите към настоящия момент изисквания за разделяне на сградите на допустими застроени площи между брандмауерите са силно консервативни и не позволяват гъвкавост на решенията. Предвижда се за предотвратяване разпространяването на пожар от частта от сградата, където той е възникнал, към останалата част от сградата да се изисква проектиране на пожарни сектори (отделени от съседните пространства с хоризонтални и вертикални прегради с минимална огнеустойчивост REI (EI) 120) за разделяне на сградата на допустими площи, определени в съответните раздели на наредбата. За по-голяма яснота, в допълнителните разпоредби на наредбата е предвидено добавяне на определения за „пожарен сектор“, „площ на пожарен сектор“ и „площ на сграда“. Разработено е ново приложение № 8, в което са включени мерки за предотвратяване на разпространението на горенето при пожар между пожарните сектори, разположени един над друг или един до друг; мерки за предотвратяване на разпространението на горенето между етажите при пожар в сградите от I до IV степен на огнеустойчивост; мерки за пожарна безопасност при проектиране на остъклени площи по цялата височина на фасади в сгради от I до IV степен на огнеустойчивост и наличие на две остъкления (двойна фасада); мерки за пожарна безопасност при проектиране на сгради с вентилируеми фасади и мерки за предотвратяване на разпространението на горенето между етажите при пожар в сградите с максимална височина на пребиваване на хора над 25 m.

Брандмауерите е предвидено да служат за разделяне на сгради, които са допрени/долепени една до друга, за разделяне на сградите на части с различна степен на огнеустойчивост, както и за намаляване на минималните разстояния между сградите и съоръженията. Прецизирани са изискванията и са разработени нови фигури, на които са показани мерките за предотвратяване на разпространението на огъня между сгради (или сграда и съоръжение), когато е предвиден брандмауер за намаляване на минималното разстояние между тях.

Друга съществена промяна е разграничаването на изискванията за пожарна безопасност, които зависят от височината на сградите, определена съгласно чл. 24 от ЗУТ и на изискванията за пожарна безопасност, които зависят от максималната височина на пребиваване на хора в сградите. Липсата на такова разграничаване в действащата към настоящия момент наредба води до редица неясноти и възможности за неправилно прилагане на изискванията. В тази връзка, в допълнителните разпоредби на наредбата е добавено определение за „максимална височина на

пребиваване на хора“ в сграда. Предвидено е максимално допустимата площ на сградите или пожарните сектори, предназначени за закрити складове от подклас на функционална пожарна опасност Ф5.2 да зависи от височината на складовете, определена съгласно чл. 24 от ЗУТ, а максимално допустимата площ на сградите или пожарните сектори от всички други класове и подкласове на функционална пожарна опасност да зависи от максималната височина на пребиваване на хора в тях. Изискванията на раздел II на глава тринадесета от наредбата е предвидено да се прилагат за строежи с максимална височина на пребиваване на хора над 25 метра.

Отстранени са непълноти в изискванията, отнасящи се до проектирането на пътища за противопожарни цели и стълби за пожарогасителни и аварийно-спасителни дейности, като в тази връзка, в проекта на наредбата са добавени и нови фигури.

Част от текстовете и фигурите в глава седма „Евакуация на хора от сгради и помещения при пожар или авария“ са прецизирани. Добавени са изисквания и съответно нови фигури за регламентиране на дължините на евакуационните пътища в случаите, когато е предвидена евакуация от помещение с два или повече евакуационни изхода, в което има местоположения с еднопосочна евакуация, както и когато са предвидени коридори и фоайета с алтернативни евакуационни пътища, при които има участък с еднопосочна евакуация. В допълнителните разпоредби на наредбата са предвидени определения за „външно открито стълбище“ и „вито (спираловидно) стълбище“. Разработено е ново приложение № 8а, в което са регламентирани изисквания относно начина на определяне на изчислителното време за евакуация по методите, описани в наредбата. Добавена е възможност при определени условия да бъдат използвани компютърни модели, с които да бъдат изчислени разполагаемото време за безопасно бягство и необходимото време за безопасно бягство.

Предвидено е вместо системи за гласово уведомяване, проектирани при спазване изискванията на БДС EN 60849 „Звукови системи за аварийни ситуации“, в определените в наредбата строежи да бъдат осигурявани системи за гласово сигнализиране, проектирани при спазване изискванията на СД CEN/TS 54-32 „Пожароизвестителни системи. Част 32: Планиране, проектиране, монтиране, въвеждане в експлоатация, използване и поддържане на система за гласово сигнализиране на тревога“.

Добавени са нови разпоредби, във връзка с осигуряването на пожарната безопасност при проектиране на смукателни вентилационни инсталации за отвеждане на газове и пари, получени в резултат на температурната обработка на хранителни продукти.

Оразмеряването на вентилационните системи за създаване на повишено налягане в стълбищата, асансьорните шахти и пожарозащитните преддверия е предвидено да се извършва при спазване изискванията на БДС EN 12101-13 „Системи за управление на дим и топлина. Част 13: Системи за диференциално налягане (PDS). Методи за проектиране и изчисляване, монтаж, изпитване за приемане, рутинно изпитване и поддържане“.

В проекта на наредбата са предвидени изменения и допълнения на изискванията за външно водоснабдяване за пожарогасене, в т.ч. по отношение на минималното налягане на водопроводите за пожарогасене на проектната кота на прилежащия терен в критичната точка/критичния пожарен хидрант, оразмеряването на водопроводните мрежи (в т.ч. на зониранените такива), проектирането на пожарните хидранти и резервоарите за пожарогасене. Прецизирани са изискванията за вътрешно водоснабдяване за пожарогасене и специфичните изисквания към водоснабдяването за пожарогасене в нефтопристанища, в складове за

леснозапалими и горими течности, за втечнени и сгъстени горими газове и в предприятия на химическата промишленост.

Изискванията за пожарна безопасност при проектиране на електрически уредби и инсталации също е предвидено да бъдат прецизирани, като са отстранени пропуски в действащите към настоящия момент разпоредби.

В глава тринадесета от Наредба № Із-1971 от 2009 г. за СТПНОБП са предвидени промени, относно изискванията за осигуряване на пожарната безопасност на сгради с атриуми и сгради с максимална височина на пребиваване на хора над 25 метра. В допълнителните разпоредби на наредбата са предвидени определения за „атриум“ и „открита въздушна зона“. Прецизирано е приложение № 11 към чл. 308, ал. 2 от наредбата, съдържащо минималните изисквания за осигуряване на пожарната безопасност на сградите с атриум, в зависимост от функционалната пожарна опасност на строежа, височината на атриума и вида на отделянето на атриума от съседните етажни площи. Изискванията за пожарна безопасност при проектиране на строежи с максимална височина на пребиваване на хора над 25 метра са променени в съответствие с цялостните промени в наредбата, като са отстранени непълноти в действащите разпоредби.

Предвид нарастващият процент на използване на енергия от възобновяеми източници, в т.ч. слънчева фотоволтаична енергия, в проекта на наредбата са добавени изисквания за осигуряване на пожарната безопасност при проектиране на фотоволтаични инсталации за производство на електрическа енергия от слънчева енергия, предвидени за монтаж към сгради и постройки, в т.ч. върху покривните и фасадните им конструкции и в прилежащите им поземлени имоти, както и на фотоволтаични електрически централи.

Прецизирани са изискванията, свързани с характеристиките на кабелите в електрическите централи. Предвидени са и промени в изискванията за пожарна безопасност при проектиране на открити и закрити разпределителни уредби, комплектни разпределителни уредби и трансформатори.

Добавени са нови изисквания, свързани с минималните разстояния между сградите и съоръженията при проектирането на инсталации за производство, съхранение и употреба на биогаз, при които работното налягане на биогаза във всеки компонент на инсталацията е по-малко от 0,1 bar. Прецизирани са съществуващите изисквания, свързани с проектирането на производствени обекти.

Предвидени са промени по отношение на изискванията за максимално допустимата площ на сградите или пожарните сектори, предназначени за закрити складове от подклас на функционална пожарна опасност Ф5.2. Добавени са нови изисквания за пожарна безопасност, свързани със снабдяването на морски и речни плавателни средства с гориво и смазочни материали (корабно бункероване) на наливно-изливни пристани и пристанища за обществен транспорт.

За осигуряване на пожарната безопасност е предвидено станциите за зареждане на автомобили, задвижвани с гориво водород и комплексните автоснабдителни станции, включващи и зареждане с гориво водород да се проектират при спазване на изискванията на Наредба № Із-1971 от 2009 г. за СТПНОБП и на Наредба № РД-02-20-2 от 2020 г. за условията и реда за проектиране, изграждане, въвеждане в експлоатация и контрол на станции за зареждане на автомобили, задвижвани с гориво водород (ДВ, бр. 86 от 2020 г.). Предвидени са и нови изисквания, свързани с проектирането на зарядни точки за електрически превозни средства на територията на автоснабдителните станции. В глава петнадесета от наредбата са добавени

изисквания за осигуряване на пожарната безопасност при проектирането на бензиностанции, предвидени на самообслужване (без обслужващ персонал).

Предвидени са изменения и допълнения на изискванията за осигуряване на пожарната безопасност при проектирането на гаражи. Прецизирани са част от текстовете относно максимално допустимата площ на сградите или пожарните сектори с предназначение за гаражи, като също така са добавени нови изисквания по отношение проектирането в гаражите на зарядни точки за електрически превозни средства.

С цел недопускане на противоречиви тълкувания на изискванията на наредбата, в допълнителните разпоредби прецизирани съществуващите определения и са добавени нови определения.

Прецизирани са всички приложения към наредбата, като са добавени и две нови такива (Приложение № 8 и Приложение № 8а).

2. Цели, които се поставят:

Целта на измененията и допълненията е усъвършенстване на строително-техническите правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар, привеждането им в съответствие с най-добрите международни практики и отстраняване на установените пропуски при извършеното периодично проучване на резултатите от прилагането на Наредба № Із-1971 от 2009 г. за СТПНОБП.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на акта:

За приемането на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Із-1971 от 2009 г. за СТПНОБП няма да са необходими финансови и други средства. Издаването на наредбата не предполага въздействие върху държавния бюджет.

4. Очаквани резултати от прилагането на акта:

Очакваните резултати от прилагането на нормативния акт са повишаване на пожарната безопасност на строежите в Република България.

С прецизирането на отделни разпоредби от нормативния акт се очаква да се постигне по-голяма яснота и еднозначно разбиране на изискванията на наредбата от участниците в инвестиционния процес и контролните органи, съответно да се повиши ефективността и ефикасността при прилагането на наредбата.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

С проекта на акт не се предвижда въвеждане на правото на Европейския съюз.

Разглежданата материя не попада в изключителната или споделена компетентност на Европейския съюз (чл. 3 и 4 от Договора за функционирането на Европейския съюз) и съответно е предмет на национална уредба в отделните държави членки на ЕС. С оглед на това с проекта не се въвеждат разпоредби от правото на Европейския съюз, поради което не следва да се изготвя анализ за съответствие с него и не е приложена таблица за съответствие с правото на Европейския съюз.

Проектът на нормативен акт е публикуван на интернет страниците на Министерството на вътрешните работи и Министерството на регионалното развитие и благоустройството, както и на Портала за обществени консултации към Министерския съвет за обществено обсъждане в 30-дневен срок, съгласно изискванията на чл. 26 от Закона за нормативните актове.

След приключването на обществената консултация, проектът на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Із-1971 от 2009 г. за СТПНОБП ще премине процедурата за обмен на информация за технически регламенти с Европейската комисия по реда на Постановление № 165 на Министерския съвет от 14 юли 2004 г. за организацията и координацията на обмена на информация за технически регламенти и правила за услуги на информационното общество и за установяване на процедурите, свързани с прилагането на някои национални технически правила за продукти, законно предлагани на пазара на друга държава членка (Обн. ДВ, бр. 64 от 2004 г.).